

POZSÁR ANDREA¹ ÉS TURI ÉVA²
BEFOGADÓ INKLUZÍV ZENEI NEVELÉS
**A Suzuki-módszer elméleti háttere, kutatási vonatkozásai és hazai
gyakorlata a kecskeméti szakmai nap tükrében**

Shinichi Suzuki (1898–1998) japán hegedűművész, zeneszerző és zenepedagógus
https://www.suzukimethod.or.jp/english/E_mthd20.html

A zeneoktatás szakterületén időről időre elengedhetetlen, hogy a pedagógusok reflektáljanak saját tevékenységükre, és közösen gondolkodjanak a szakma új kihívásairól, jelenéről és jövőjéről.

A magyar közoktatás rendszerében egyre emelkedik a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók száma (Bacsikai et al. 2023; Hajdú et al. 2024). Az integrált nevelés koncepciója által az alapfokú művészetoktatásban is egyre több atipikus nevelési igényű tanuló vesz részt. A hagyományos zeneoktatási modellek mellett egyre nagyobb igény mutatkozik olyan alternatív, gyermekközpontú megközelítésekre, amelyek nem kizárólag a technikai eredményekre, hanem a tanulási folyamat egészére és a személyiségfejlesztésre helyezik a hangsúlyt. Ezen törekvések egyik legkiemelkedőbb példája a világszerte elismert Suzuki-módszer, amelynek filozófiáját és gyakorlati alkalmazását egy részletes tanulmány és egy 2025 szeptemberében Kecskeméten megrendezett szakmai nap tapasztalatai alapján tekintjük át.

---

¹ Pozsár Andrea zongoraművész és tanár, mesterpedagógus a budapesti Tóth Aladár Zeneiskola tanára. A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Neveléstudományi Programjának doktorandusz hallgatója. Kutatási témája a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek zenei nevelése a magyar alapfokú művészetoktatás rendszerében.

² Turi Éva hegedűművész és tanár, korábban a kecskeméti Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnázium, a biatorbágyi Pászti Miklós AMI, hegedűtanára, a Szolnoki Szimfonikusok és a Szigligeti Színház 2. hegedű szólamvezetője. Jelenleg a törökszentmihályi Kodály Zoltán AMI hegedűtanára, szakvizsgázott mentorpedagógus. 2018-tól Suzuki módszer hegedűtanár. 2024. 08. 20-án kimagasló szakmai tevékenysége elismerésül, miniszteri elismerő oklevélben részesült.

1. kép: Az esemény plakátja

1. Szakirodalmi háttér és a módszer elméleti alapjai

1.1. Shinichi Suzuki és a „Talent Education” filozófiája

A módszer névadója és megalkotója, Shinichi Suzuki (1898–1998) japán hegedűművész, zeneszerző és zenepedagógus volt. A „Szeretet pedagógiája” című könyve 1969-ben jelent meg először, ebben részletesen leírja módszerének kialakulását és filozófiai, elméleti alapjait. Életműve és pedagógiai rendszere mára túllépett Japán és a Távol-Kelet határain, széles körben elterjedt Európában és az amerikai kontinensen is (Papp, 2016).

Suzuki pedagógiájának, amelyet „Talent Education” (Tehetségnevelés) mozgalomként is ismerünk, központi axiómája egy mélyen humanista gondolat: a tehetség nem egy kiváltságos réteg veleszületett tulajdonsága, hanem potenciál, amely mindenkiben megtalálható. Abból az alapvetésből indult ki, hogy az anyanyelvét minden kisgyermek képes könnyedén és tökéletesen elsajátítani. Ha a zenei képességek fejlesztése is hasonló mechanizmusok alapján, kellő időben kezdődik, akkor megfelelő gyakorlással és kitartó munkával minden gyermek képessé válhat a magas szintű hangszerjátékra.

Suzuki meggyőződése szerint a zenei nevelés végső célja nem feltétlenül a hivatásos zenészek képzése – bár a módszer erre is kiválóan alkalmas –, hanem az, hogy a zene része legyen a családok mindennapi életének, és általa a

gyermek job, nemesebb lelkű emberekké váljanak (Suzuki, 1981). A cél a boldog, kiteljesedett személyiség formálása.

1. 2. Az anyanyelvi módszer kulcselemei

A Suzuki-módszer azért hasonlítja a zenetanulást az anyanyelv elsajátításához, mert megfigyelései szerint a gyermekek születésüktől fogva hallják, majd utánozzák a környezetük beszédét, és fokozatosan, rengeteg ismétléssel teszik azt magukévá. Ezt a folyamatot ülteti át a zeneoktatásba az alábbi kulcselemek mentén:

Korai kezdés: A hangszeres játék megkezdése már az óvodás korban, ideálisan 3-4 éves korban javasolt, amikor a gyermekek a legfogékonyabbak az auditív ingerekre (Suzuki, 1981; Papp, 2016).

Zenehallgatás és akusztikus környezet: A tanulási folyamatot minden esetben megelőzi a zenehallgatás (Suzuki, 1981). A gyermekek nap mint nap hallgatják a tanulandó darabok művészi felvételeit, ami az anyanyelvi környezethez hasonlóan „fürdeti” őket a zenében (Németh, 2006).

A kottaolvasás késleltetése: Ahogyan beszélni is hamarabb tanulunk meg, mint olvasni, a Suzuki-módszerben a kottaolvasás nem előzi meg a technikai és zenei készségek kialakulását. A gyermekek a 4. kötetig mindent hallás után, emlékezetükre hagyatkozva sajátítanak el (Németh, 2006; Papp, 2016).

Támogató családi háttér: A módszer sikerének egyik záloga a szülői (leggyakrabban édesanyai) részvétel. A szülő ott van az órákon, sőt, ideális esetben maga is elkezd tanulni a hangszeren, hogy otthon hatékonyan tudja segíteni a gyakorlást (Németh, 2006; Suki, 2018).

Ismétlés és memóriafejlesztés: A megtanult anyag állandó ismétlése, a repertoár szinten tartása a memória edzését és a technikai biztonságot szolgálja (Suzuki, 1981).

Közösségi nyelv: Mivel az alap Suzuki-repertoár egységes az egész világon, bármely Suzuki-növendék képes együtt muzsikálni egy másik országból érkező társával. Ez a zene, mint közös nyelv társadalmi interakcióját valósítja meg (Papp, 2016).

2. Kutatási eredmények és összehasonlító elemzések

2.1. A Kodály koncepció és a Suzuki módszer

A legújabb nemzetközi és a hazai szakirodalomban több összehasonlító tanulmány elemzi a Kodály koncepció és a Suzuki módszer sajátosságait, a hasonlóságokat és az eltéréseket. Mabini (2024) tanulmányában a Kodály koncepciót a Suzuki, Dalcroze, Orff és Gordon módszerekkel veti össze. A Kodály-koncepció a zenei nevelést a személyiségfejlődés szerves részeként értelmezi, középpontba állítva az éneklést, a relatív szolmizációt, a zenei írás-olvasás fokozatos elsajátítását és a népzenei anyagra épülő repertoárt. A Suzuki-módszer a korai zenei környezet, az utánzás, az ismétlés és a szülők bevonásának meghatározó szerepét hangsúlyozza, elsősorban hangszeres tanulási kontextusban. Az összehasonlító elemzés feltárja az irányzatok közös pedagógiai alapelveit – így az aktív zenélés, az utánzás és az ismétlés jelentőségét, valamint a gyermek fejlődési sajátosságaihoz való igazodást –, ugyanakkor rámutat a lényeges különbségekre a zenei írásbeliség hangsúlyában, a pedagógus szerepfelfogásában, az értékelési stratégiákban és a kulturális kontextushoz való alkalmazkodás módjaiban. Értelmezi mindkét megközelítés relevanciáját a kortárs koragyermekkorai zenei nevelésben, különös tekintettel az inkluzív pedagógiai gyakorlatokra, a multikulturális környezetre és a módszertani integráció lehetőségeire (Mabini, 2024). Jiang (2025) szisztematikus szakirodalom elemzése a Kodály koncepciót Orff és Suzuki módszerével hasonlítja össze. Ez az áttekintés értékeli a zeneoktatási módszereket, hangsúlyozva a zeneoktatásban a sokszínűség fontosságát, hogy kielégítse a diákok változatos tanulási igényeit és fejlessze zenei képességeiket. A tanulmány konklúziója szerint az eredmények azt mutatják, hogy a Kodály koncepció, valamint az Orff és a Suzuki módszer jelentős előnyöket kínálnak a diákok zenei írástudásának, kreativitásának, együttműködésének és kifejezésének előmozdításában. Ezért ajánlott, hogy a zenepedagógusok rugalmasan válasszák és kombinálják az oktatási módszereket, figyelembe véve a diákok személyiségét, érdeklődési körét és tanulási stílusát, miközben folyamatos szakmai fejlődést folytatnak, hogy jobban megfeleljenek az egyéni igényeknek. A zenetanítás során az oktatóknak figyelembe kell venniük az oktatási forrásokat, a tanári szakértelmet és a diákok kulturális háttérét. Kreatívan kell használniuk a rendelkezésre álló forrásokat, és el kell fogadniuk a multikulturalizmust a diákok között (Jiang, 2025).

Németh (2020) írásában a Kodály koncepciót, a Suzuki módszert és a magánének tanítást hasonlítja össze. A Kodály koncepció és a Suzuki módszer közös eleme a kora kisgyermekkorú nevelés fontossága, de amíg Kodály a vokális alapokra helyezi a hangsúlyt, addig Suzuki a hangszeres tanulást választja. A szociális tanulás elemeire épít, a család, elsősorban az anya szerepe, az otthoni zenei környezet kialakítása, klasszikus zenei felvételek hallgatása által. Eszköze a kisgyermekkorú utánzóképeség, amely 2-3 éves korban hallás utáni tanulással kezdődik. Mindkét koncepcióban fontos a közösségi zenélés, Suzuki esetében a kamarazenei és csoportos órák, valamint a Kodály koncepcióban a kóruséneklés, és az elhivatott, magas szinten képzett zenetanárok pedagógiai munkája.

2.2. A Suzuki- és a Rajkó-módszer párhuzamai

Suki (2018) érdekes összehasonlítást végzett a Suzuki-módszer és a magyarországi roma muzsikás családokban hagyományos „Rajkó-módszer” között. A kutatás rámutatott az azonosságokra: mindkét esetben a korai kezdés (a Rajkóknál akár 2-3 éves kor) és a családi minta a meghatározó. A lényeges különbség a forrásban rejlik: míg a Suzuki-módszerben a rögzített hangfelvételek (lemezek, CD-k) biztosítják a zenei mintát, addig a cigányzenész családokban az élő muzsika, a családtagok állandó hangszeres jelenléte adja a környezetet. További eltérés a nemi szerepekben mutatkozott: a tradicionális roma családokban az apa a domináns átadó fél, mivel a férfiak a muzsikások, míg a Suzuki-módszernél gyakran az édesanya vállalja a gyakorlás segítségét (Suki, 2018).

2.3. Abszolút hallás és nyelvi összefüggések

Herceg és Szabó (2022) tanulmánya az abszolút hallás kialakulását vizsgálta. Míg a nyugati zenészek körében az abszolút hallás aránya csupán 1-20%, addig az ázsiai zenészeknél ez az arány elérheti az 50%-ot is. A kutatók ezt részben a tonális nyelvek (mandarin, kantoni, vietnámi) hatásának tulajdonítják, ahol a szavak jelentése függ a hangmagasságtól. Ugyanakkor kiemelték, hogy a Suzuki- és Yamaha-módszerek alkalmazása – amelyek már 3-5 éves korban kezdik a képzést és abszolút szolmizációt használnak – jelentősen hozzájárul ehhez a kiemelkedő arányhoz (Herceg & Szabó, 2022).

2.4. Különleges bánásmód és integráció

Mivel Suzuki nem tartott felvételi vizsgát, és a módszer mindenki számára nyitott, alkalmas lehet tanulási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű tanulók integrációjára is. Gyarmathy (2010a) és más kutatók felhívják a

figyelmet arra, hogy a Suzuki-módszer kiválóan alkalmazható atipikus fejlődésű gyermekek esetében is. Sok tehetséges, nagy mozgásigényű gyermeket tévesen diagnosztizálhatnak figyelemzavarosnak vagy hiperaktívnak, csupán mert nem tudják fékezni tevékenységi vágyukat. A korai cselekvésközpontú zenei fejlesztés segít ezeket az energiákat pozitív mederbe terelni. Kerchner (2004) tanulmányában egy születésétől fogva vak lánnyal készített interjú kutatást Angliában. Az interjúalany zenetanára bátorítására kezdett intenzíven foglalkozni a zenével, habár a családi háttérben nem voltak muzsikuskok, de szülei támogató környezetet biztosítottak számára. Részt vett Dalcroze, Orff és Kodály pedagógiával vezetett zenei órákon, és zongorázni tanult nyolc évig Suzuki módszerrel. Mivel nem sajátította el a Braille kotta olvasását gyermekkorában, ezért hallás után tanult, így a Suzuki módszer volt számára a megfelelő hangszeres oktatási módszer. A „Szeretet pedagógiája” című könyvében Suzuki mester maga is elmeséli egy vak kisfiú történetét, akit édesapja 5 éves korában hozott el hozzá, hogy a mester megtanítsa a gyermeket a hegedűjáték művészetére. A feladat kihívás volt számára, de egy év állhatatos munkája, amely a szülők áldozatos támogatásával zajlott, végül sikert hozott, a 6 éves kisfiú életében először színpadon hegedült a mester többi tanítványával együtt (Suzuki, 1981). Perényi & Pető (2025) interjú kutatás során igyekezett képet nyerni a Suzuki módszer magyarországi alkalmazhatóságáról a gondnoktanításban. A tanulmány megállapítja, hogy habár jelenleg még nagyon kevesen alkalmazzák a hazai csellótanárok közül, de a Suzuki módszer alkalmas lehet tanulási nehézséggel küzdő, vagy akár sajátos nevelési igényű tanulók sikeres integrációjára is (Perényi & Pető, 2025).

3. A kecskeméti szakmai nap tapasztalatai – A módszer a gyakorlatban

Az elméleti alapelvek gyakorlati megvalósulását testközelből tapasztalhatták meg azok a pedagógusok, akik részt vettek a kecskeméti M. Bodon Pál Alapfokú Művészeti Iskola vonós tanszaka által szervezett szakmai napon, 2025. szeptember 26-án.

3.1. A rendezvény célja és résztvevői

A szakmai nap célja az volt, hogy a Suzuki-módszert alkalmazó tanárok és az érdeklődő kollégák közösen gondolkodjanak a módszer szellemiségéről, és megosszák egymással tapasztalataikat. A programban bemutató koncert, elméleti előadás, gyakorlati órák és kerekasztal-beszélgetés is szerepelt.

A rendezvény rangját emelte a meghívott Suzuki vonós tanárok névsora:

Pál Katalin (Széchenyi Iskola és AMI, Jászárokszállás) – hegedűtanár

Horváthné Galambos Olga (Baptista AMI, Kisújszállás) – hegedűtanár

Turi Éva (Kodály Zoltán AMI, Törökszentmiklós) – hegedűtanár

Haraszti Erika (Aelia Sabina AMI, Budapest) – gordonkatanár

Király Miklós (Aelia Sabina AMI, Budapest), a Magyar Suzuki Zenepedagógiai Egyesület elnöke, aki zongorakísérőként működött közre.

3.2. A délelőtti program: Koncert és közösségi élmény

A délelőtt a vendégtanárok növendékeinek bemutató koncertjével indult, amely ezúttal nem a szólista teljesítményekre, hanem a csoportos hangszeres játékra fókuszált. A különböző településekről érkező diákok csupán a koncert előtti rövid próbán találkoztak, mégis magabiztos, egységes és színvonalas előadást nyújtottak.

3.4. A kotta nélküli játék és a rotációs rendszer

A koncert egyik legszembetűnőbb eleme a kotta nélküli játék volt. Mivel a növendékek a repertoárt folyamatosan napirenden tartják és ismétlik, a zenei anyag mélyen beépül a memóriájukba. A műsor szerkezete egyfajta rotációs rendszert tükrözött: az idősebbek kezdték a fellépést a bonyolultabb, zeneileg és technikailag nehezebb darabokkal. Ők ezután a színpadon maradtak. A műsorszámok egyszerűsödésével fokozatosan telt meg a színpad gyerekekkel, míg végül mindannyian eljutottak a *Twinkle, twinkle little star* c. dalhoz³, mely az összes gyermek előadásában csendült fel. Ez a dallam, amely a Suzuki módszer alapköve, „Hull a pelyhes fehér hó” magyar szöveggel hazánkban is ismerős minden óvodás, kisiskolás gyermek számára.

Ez a rendszer kettős előnnyel jár:

1. A haladók ismétlik és csiszolják a korábbi, egyszerűbb darabokat (mintakövetés és alázat).
2. A kezdők a széksorokban várakozva hallják a nagyobbak játékát, és auditív módon már elkezdik rögzíteni a jövőben tanulandó anyagot.

---

³ Suzuki Violin School Vol.1/1. Violin part. Warner Bros. Publications Inc., U.S., április 1995. *Twinkle, Twinkle, Little Star Variations* (Shinichi Suzuki)

3. A hangverseny csúcspontjaként a csellisták és hegedűsök közösen szólaltatták meg a Suzuki-repertoár emblematikus darabjait, a „Twinkle, twinkle, little star” és a „Long, long ago”⁴ című dalokat.

3.5. Előadás és módszertan

A koncertet követően Haraszi Erika tartott átfogó előadást. Kiemelte a tanár–szülő–gyermek „háromszög-modell” fontosságát. Ebben a felállásban a tanár feladata kettős: a gyermek felé nevelőként, a szülő felé pedig szakmai mentorként lép fel. A pedagógus híd szerepet tölt be, iránymutatást és példát adva. Az előadás kitért a tanárok élethosszig tartó tanulására is. A Suzuki-tanárrá válás feltétele a tanítási szintek fokozatos elsajátítása, vizsgák teljesítése, valamint a hazai és nemzetközi workshopokon való rendszeres részvétel.

2. kép: Haraszi Erika tanárnő vezeti a csellisták bemutatóját

3.6. Délutáni gyakorlati bemutatók

A szakmai nap legizgalmasabb része a délutáni gyakorlati foglalkozások voltak, ahol a résztvevők bepillanthattak a Suzuki módszerrel vezetett hangszeres órákba.

„Pre-Twinkle” egyéni óra

Turi Éva tanárnő egy kezdő hegedűs növendékével tartott bemutatót. Ez az úgynevezett „Pre-Twinkle” szakasz, amikor a gyermek még csak ismerkedik a hangszerrel, és a „Twinkle” variációk előkészítése zajlik. Ennek gyakorlati útmutatói Kerstin Wartberg kottáiban találhatóak⁵⁻⁶, aki első német tanítványa volt Suzuki mesternek a matsumotoi Talent Education Institute-on.

---

⁴ Suzuki Violin School Vol.1/7. Violin part. Warner Bros. Publications Inc., U.S., április 1995. Long, Long Ago (T.H. Bayly)

⁵ Kerstin Wartberg: Let's practice together-Exercise Book Vol.1A/First part. International Music Teachers Exchange. Copyright 2020 by Kerstin Wartberg

Az óra fókusza:

- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A vonókezelés alapjai.
- Játékos, bizalomteli légkör megteremtése.

Az egyik legfontosabb pedagógiai elv az volt, hogy a tanár egyszerre mindig csak egy új instrukciót adott (tanítási pontok), elkerülve a gyermek túlterhelését.

3.kép: Turi Éva „Pre Twinkle” órája

Csoportos

Pál Katalin csoportos órája a „Perpetual Motion”⁷ és a „Twinkle” témáira épült. A foglalkozás bebizonyította, hogy a csoportos tanulás nem csupán kiegészítő elem, hanem a módszer központi pillére. A közös játék fejleszti az intonáció stabilitását, a ritmusérzéklet, és ami talán a legfontosabb: motivációs erővel bír. A gyerekek egymást figyelve, egymástól tanulva fejlődtek, miközben erősödött bennük a felelősségérzet és az empátia.

---

⁶ Kerstin Wartberg: Step by step-An introduction to succesful practice Vol.1. A. 2004.Summy-Birchard Music USA

⁷ Suzuki Violin School Vol.1/9. Violin part. Warner Bros. Publications Inc., U.S., április 1995.

4. Szakmai reflexiók és jövőkép

A napot záró kerekasztal-beszélgetés során a résztvevők megvitatták a módszer illeszthetőségét a magyar zeneiskolai rendszerbe. Tisztáztak egy gyakori tévhitet is. A Suzuki-növendékek nem *csak* csoportban tanulnak, számukra is biztosított a heti két egyéni óra, amelyet a csoportos foglalkozások egészítenek ki.

A jelenlévők egyetértettek abban, hogy a Suzuki-módszer anyaga kompatibilis a hazai gordonka- és hegedűiskolákkal, szellemisége pedig megoldást kínálhat olyan modern pedagógiai kihívásokra, mint a motiváció fenntartása vagy a szülők bevonása. A módszer nem csupán technikai rendszer, hanem nevelési filozófia, amely a szeretetre, türelemre és fokozatosságra épít.

Ahogy a kecskeméti szakmai nap is bizonyította: a zene itt nem cél, hanem eszköz. Eszköz arra, hogy a gyermekek megtanuljanak figyelni, küzdeni és bízni önmagukban.

4.kép: Pál Katalin tanárnő vezeti a hegedűsök csoportját

5. Irodalom

Bacsikai, K., Dan, B. A., Szűcs, T., Sávai-Átyin R., Hrabéczy A., Kovács K. E., Ridzig, G., Kiss D. M., és Pusztai, G. (2023). Problémák és megoldások a sajátos nevelési igényű diákok tanárai és szülei közötti együttműködésben. *Iskolakultúra* 33, sz. 9 3–29. <https://doi.org/10.14232/iskkult.2023.9.3>

Gyarmathy, É. (2010a). Atipikus agy és a tehetség II. - Az átütő tehetség és a tehetségvizsgálatok ma. *Pszichológia* 30. <https://doi.org/10.1556/Pszicho.30.2010.1.3>.

Hajdú, T., Hermann, Z., Horn, D., Hönich, H., & Varga, J. (2024). *A közoktatás indikátorrendszere 2023*. HUN-REN Közgazdaság- és Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet 36-37., 82.

Herceg, A. & Szabó, P. (2022). Az abszolút hallás: áldás vagy átok? *Magyar Pszichológiai Szemle* Vol. 77. Iss. 2. pp. 271-290 Doi: <https://doi.org/10.1556/0016.2022.00017>

Jiang, Q. (2025). The impact of Kodály, Orff Schulwerk, and Suzuki music teaching methods on the development of students' musical abilities: A systematic review. *Teaching and Teacher Education*, 159, 104991.

Kerchner, J. L. (2004). SINGING VISIONS: Metaphors for Teaching Students with Visual Impairments. *The Coral Journal*, 45(5) 26-36.

Mabini, J. P. (2024). Comparative analysis of Kodály, Suzuki, Dalcroze, Orff, and Gordon music learning theory in early childhood music education: A literature review. *Comparative Analysis of Kodály, Suzuki, Dalcroze, Orff, and Gordon Music Learning Theory in Early Childhood Music Education: A Literature Review*, 150(1), 12-12.

Németh, M. (2006). *Hegedűtanítás napjainkban-kezdők számára írt metódusok összehasonító elemzése*. Doktori értekezés Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem 9., 21—31.

Németh, G. (2020). Eltérő utak, azonos célok? Suzuki módszere a Kodály-koncepció tükrében. *Parlando*, 1.

Papp, B. (2016). Útkeresés a japán zenepedagógiában: a Szuzuki—módszer *Parlando*, 1. 1-21.

Perényi, A. B. & Pető, Á A. (2025). HASZNÁLJUK VAGY SEM? Tapasztalatok a Szuzuki-módszer alkalmazhatóságáról a magyar gordonkaoktatásban. *Parlando*, 2.

Suki, A. (2018). *A Rajkó Zenekar és a Rajkó módszer*. Doktori (PhD) értekezés, Pécsi Egyetem

Suzuki, S. (1981). *Nurtured by love: A new approach to education* (I. Hegyi, Ford.). Exposition Press.